

Η ΚΗΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Η ελληνική κηδεία ήταν ένα δράμα σε τρεις πράξεις. Το δράμα αυτό περιλάμβανε την έκθεση του σώματος στο σπίτι (*πρόθσεις*), την επικήδεια πομπή από το σπίτι στη θέση της ταφής (εκφορά) και την ταφή.

Η *πρόθσεις* γινόταν από τις γυναίκες συγγενείς του νεκρού. Τη στιγμή του θανάτου έκλειναν τα μάτια και το στόμα του νεκρού. Συνήθως έδεναν μια υποσιάγωνη ταινία γύρω από το κεφάλι και το πηγούνι για να εμποδίσουν το αντισταθμικό κρέμασμα της κάτω σιαγόνας. Το σώμα πλενόταν, αλειφόταν με ελαιόλαδο, ντυνόταν και καλυπτόταν με ένα σάβανο περιτύλιξης. Τελικά ξάπλωναν τον νεκρό σε ένα κρεβάτι με το κεφάλι του ανασηκωμένο με ένα μαξιλάρι και με τα πόδια του προς την πόρτα. [...]

Την ημέρα της κηδείας [...] οι θρηνωδοί συνόδευαν το σώμα στον χώρο της ταφής. [...] Ο Σόλων καθόρισε να γίνεται η εκφορά από το σπίτι πριν την ανατολή του ηλίου, για να αποφεύγονται οι άτοπες εκδηλώσεις θλίψης που θα μπορούσαν να προκαλέσουν ενόχληση στο κοινό και θα προσέλκυαν πάρα πολλή προσοχή σε ένα τόσο οικογενειακό θέμα.

Η ταφή γινόταν από τους συγγενείς του θανόντος [...] η καύση θεωρούνταν ότι είχε μεγαλύτερο κύρος, επειδή με αυτόν τον τρόπο γινόταν η κήδευση των νεκρών στα ομηρικά έπη. [...] Μετά οι πενθούντες επέστρεφαν στο σπίτι του θανόντος και ακολουθούσε το επικήδειο γεύμα.

Μόλις τελείωνε η ταφή γινόταν η κάθαρση του σπιτιού με τελετουργικό τρόπο. Επιγραφές που προέρχονται από διάφορα μέρη του ελληνικού κόσμου δείχνουν ότι ήταν συνηθισμένο να απαγορεύεται η συμμετοχή των συγγενών του θανόντος στη δημόσια ζωή της κοινότητας για αρκετές εβδομάδες μετά την κηδεία.

Ρόμπερτ Γκάρλαντ: *Οι Αρχαίοι Έλληνες. Η καθημερινή τους ζωή*, μετ. Δ. Γεδεών, εκδ. Βασδέκης, Αθήνα 2001, σελ. 162- 164.

Επιτύμβια στήλη της Μελιστούς, Malibu J.P. Getty Museum 82.AA.135

Πηγή: Ελένη Μανακίδου, Φλώρα Μανακίδου, *Έν οἴκῳ καὶ ἐν δήμῳ, Ὀψεις του ιδιωτικού και του δημόσιου βίου μέσα από γραμματειακές και εικονογραφικές μαρτυρίες στην αρχαϊκή και κλασική εποχή*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά συγγράμματα, kallipos.gr

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΗΡΑΚΛΗΣ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΗΡΑΚΛΗΣ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΙΔΗΣ